

Es tracta d'una recerca que ajudarà a conèixer si les emocions, l'estil de vida, l'entorn i l'ús d'algunes teràpies afecten a la vivència del càncer de mama

SALUT PÚBLICA OFEREIX RESULTATS PRELIMINARS A LES PACIENTS DE LA COHORT DAMA

Oct. 2016.- L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) està desenvolupant un estudi en dones que han estat diagnosticades de càncer de mama els darrers anys, i ja s'han pogut presentar resultats preliminars.

Les persones promotores de la recerca han conformat un grup sota el nom de Cohort DAMA amb gairebé 2300 dones diagnosticades i/o tractades durant aquest període de temps en els principals hospitals de Barcelona. Aquesta iniciativa farà possible el seu seguiment durant un llarg període, així com reunir milers de dades tant qualitatives com quantitatives, i facilitar-ne la seva interpretació.

Per tal d'estudiar els factors que poden influir en la qualitat de vida i en l'evolució de la malaltia en les dones amb càncer de mama del nostre àmbit, es constitueix la Cohort DAMA, que convoca dones que han rebut tractament en els hospitals Clínic, Sant Pau, Vall d'Hebron i Parc de Salut Mar de Barcelona. L'evolució personal i necessitats determinades de les supervivents d'un càncer de mama prenen així un nou caire en el nostre entorn.

El que ja se sap

Van completar tot el procés 2235 dones. Més del 45% de les dones del DAMA tenen menys de 60 anys i el 35% són treballadores en actiu. El 43,7% són de nivell social alt, el 31,3% de classe mitjana i el 23,5% de nivell social baix.

L'estudi indica com les dones de nivell social alt tenen més tendència a utilitzar teràpies complementàries o de tipus alternatiu, com ara fitoteràpia, tècniques de relaxació, teràpies naturals, etc. Un 43,6% de les dones van afirmar haver fet alguna teràpia d'autoajut, com la relaxació, el ioga i la meditació. En la utilització d'algunes tècniques d'autoajut s'observen desigualtats segons el nivell social.

De fet, total de 955 dones que han participat en l'estudi de Cohort Dama van afirmar haver recorregut a alguna teràpia no convencional, com l'homeopatia, l'acupuntura, la naturopatia, l'osteopatia o la quiropràctica o consultar l'herbolari. D'aquestes, la majoria hi van acudir directament pel càncer de la mama. Així ho recull el projecte Cohort Dama, centrat en la qualitat de vida de les pacients després del tractament contra el càncer i en el procés de recuperació.

De les que van recórrer a aquestes pràctiques conegudes com a no convencionals, el 45,2% (471) en van parlar amb l'oncòleg. En 17 casos, l'especialista va desaconsellar que hi acudissin; en 209, no hi van mostrar gaire interès i en els 251 casos restants es van interessar per saber-ne l'evolució o les van animar que hi continuessin anant. Amb el metge de capçalera, les dades són similars.

L'estudi mostra diferències a l'hora de recórrer a aquestes pràctiques terapèutiques segons el nivell social. "Bàsicament perquè s'han de pagar i no són barates", ha afirmat la investigadora principal de l'estudi, Rosa Puigpinòs, en la presentació. Per grups d'edat, són les més joves les que tenen tendència a acudir a aquestes pràctiques. Sobre les teràpies d'autoajut, 993 dones hi van recórrer per millorar la qualitat de vida.

Una de les conclusions de l'estudi a partir d'aquests resultats preliminars és que existeixen necessitats no estrictament mèdiques però amb un pes important en l'evolució de la malaltia i la recuperació de les pacients, que de vegades no tenen prou suport del sistema de salut.

"L'estudi mostra que les pacients estan satisfetes del tractament i senten que han tornat a néixer, però un determinat grup tenen efectes secundaris que els han modificat la qualitat de vida", assenyalava en la presentació el Dr. Martín Espinosa, ginecòleg de la Unitat de Patologia Mamària de la Vall d'Hebron i membre de l'equip investigador del projecte.

El 31,9% de les dones va afirmar que de manera habitual li costava fer activitats físiques cansades i el 18% tenia dificultats per fer un passeig llarg. El 20,1% va afirmar que se sentia cansada i el 20,5%, que li costava dormir. El 20% va assenyalat que se sentia menys atractiva i el 20,8% es va mostrar preocupada per la salut en el futur.

El 22,4% del total de dones de la Cohort DAMA viuen soles, s'ocupen majoritàriament elles mateixes de les tasques domèstiques i l'11% han fet alguna recidiva, metàstasi o han desenvolupat un altre càncer. Pel que fa a canvis en estils de vida, arran del diagnòstic, les dones de nivell social alt van deixar de fumar en major mesura (54,4%) que les de nivell mitjà (30,2%) i baix (21,1%) ($p < 0,05$).

L'eina principal, un qüestionari dirigit a les dones

L'estudi de la Cohort DAMA desplega un qüestionari confidencial de 40 pàgines sobre aspectes com ara les emocions, qualitat de vida, ansietat i depressió, els estils de vida de les pacients, nutrició, exercici, ús de teràpies alternatives, satisfacció amb els serveis sanitaris i d'altres. Paral·lelament, s'està duent a terme un estudi qualitatiu de tot plegat per a extreure'n tot el contingut i descriure les

raons, i així entendre'n les motivacions, i això es fa a partir de grups de discussió amb el protagonisme de les dones. D'aquesta manera es valora la interacció de la dona amb el sistema sanitari, la xarxa de relacions de la persona, com és la convivència amb la parella o els fills, etc.

La informació obtinguda s'analitzarà tenint en compte determinants socials com l'origen cultural de la dona, el seu nivell social, el seu nivell d'estudis, però també determinants de tipus més estructural com el barri en el que viu la pacient.

Amb el suport de Carme Rusalleda

Per reconèixer l'esforç i valorar el temps de les persones incloses a la cohort, les dones participants podran prendre part en activitats dirigides específicament a elles. Actualment ja han tingut el regal especial d'un menú complet dissenyat per la restauradora Carme Rusalleda, que ha donat suport així a la investigació de la Cohort DAMA, tenint en compte els principis de menjar sa i bo. La titular de tres estrelles Michelin de gastronomia, ha ofert un primer plat de *Quinoa de colors amb sardines, olives, tàperes i tomàquets*; un segon a base de *salmó amb carbasses i carxofes* i de postre unes *maduixes pebrades amb crema i galeta d'ametlles*.

Durant l'acte celebrat aquest mes d'octubre de 2016, diferents dones de la cultura i del món professional s'han implicat directament en el projecte de la Cohort DAMA, i van prendre part en la trobada a l'Auditori AXA de Barcelona. Han estat dones com Helena Rakosnik, Magda Oranich, Lídia Heredia, Sílvia Soler, Núria Ribó, etc. totes elles han col·laborat amb un text i fent la lectura pública del que per a elles suposa la malaltia.

El càncer de mama es pot curar si s'agafa a temps

Aquest tipus de càncer no es pot evitar que aparegui, però sí diagnosticar-lo abans no doni símptomes. Això permet iniciar el tractament precoçment i, per tant, augmentar les possibilitats de curació.

El càncer de mama és el més freqüent entre les dones, gairebé representa el 30% de tots els tumors que pateixen. Els darrers anys, tot i que el nombre de casos en el nostre entorn és important, la supervivència de les dones augmenta, de fet a Catalunya, aquesta és del 80,9% als cinc anys.